

Nederland is een wereldtopper in honkbal en cultuurtechniek

Haarlemmermeer legt met Amerikanen de basis om internationale wedstrijden te krijgen

De gemeente Haarlemmermeer heeft een honkbalveld aangelegd op internationaal topniveau. Daarmee wil ze een aantal seizoenswedstrijden uit de Major League naar zich toe trekken. Een zeer ambitieus streven, dat elke dag flink wat fieldmanagement-manuren kost.

Auteur: Santi Raats

Het stadion van de Pioniers in Hoofddorp, gemeente Haarlemmermeer, is 10 april officieel geopend, waarna drie ceremoniële eerste pitches werden gegooid om het schitterende complex te openen. Het sportcomplex is vernoemd naar koning Willem-Alexander. De drijfveer voor internationale allure is duidelijk, maar niet bij iedereen bekend. Haarlemmermeer is derde geworden in de World Baseball Classic, de vervanging van het WK. Het Nederlandse honkbal geniet wereldwijd veel aanzien en dit stadion zou je kunnen zien als de belichaming daarvan.

Sinds de aanleg van het nieuwe honkbalveld bij de Pioniers in de gemeente Haarlemmermeer is het een af- en aanrijden van Amerikanen. Ook *president* Murray Cook heeft Nederland een werkbezoek gebracht. Hij is consultant bij het bedrijf Brickman Group en test wereldwijd honkbalvelden op hun kwaliteit. In Cooks kielzog komt een Brickman-groundsman mee, die het onderhoud van het honkbalveld zal aansturen. Hij wisselt twee Brickman-collega's af die sinds het begin van het vorige speelseizoen in Nederland het veldonderhoud voor hun rekening namen. Het stadion is er klaar voor om internationaal hoge ogen te gaan gooien. Verschillende nieuwsberichten op internet reppen over de ambities, waaronder honkbal-website Gryphons: 'Vorig jaar werd bekendgemaakt dat de gemeenten Haarlemmermeer en Amsterdam samen de Amsterdam Series willen organiseren in de

zomer van 2015. In deze reeks is het de bedoeling dat twee Major League-teams reguliere competitiewedstrijden in Hoofddorp (gemeente Haarlemmermeer, red.) spelen. De gesprekken zijn in de laatste fase. Vorige maand ging het Major League-seizoen van start met twee wedstrijden in Sydney (Australië). In het verleden zijn ook Major League-wedstrijden gespeeld in Japan, Puerto Rico en Mexico. De KNBSB maakt van het honkbalcomplex in elk geval het trainingscentrum voor de Nederlandse nationale honkbalteams, met een eigen kantoor, opslag en noem maar op. Behalve de nationale honkbalteams zal ook Baseball Academy Kennemerland gebruik gaan maken van het complex.'

Ambitie: honkbal op de kaart

Het veld dat aan de internationale toepisen moet voldoen, is aangelegd door aannemer AW Groep uit Lisse. AW Groep is gespecialiseerd in cultuur- en civieltechnische werken. Antea Group was in de voorbereidingsfase betrokken bij het realiseren van het ontwerp en het bestek, hoewel het bestek later op veel momenten nog is gewijzigd naar Amerikaanse in plaats van Nederlandse maatstaven. Om de felbegeerde internationale wedstrijden naar Hoofddorp te halen, moet het hoofdveld namelijk *top of the bill* zijn. Mocht de droomwens van het ontvangen van internationale teams ooit werkelijkheid worden, dan zullen er tijdelijke tribunes bij het hoofdveld worden geplaatst, waardoor er dan 32 duizend toeschou-

wers in het stadion passen. De bouw van deze tribune wordt aan een evenementenorganisatie uitbesteed. De accommodatie is nu echter reeds super de luxe, met zeshonderd zitplaatsen. Een heel verschil, aangezien de club voorheen alleen beschikte over ijzeren rekken met houten planken als zitplek. De hele ambitie komt voort uit een aparte businesscase. De gemeente moest de Pioniers uitkopen in verband met verplaatsing van de club vanwege woningbouw. Met de nieuwbouw kon de gemeente de aanleg van het veld financieren.

Het veld

Het honkbalveld is te vergelijken met een green: gras in een woestijn van zand. 'Een *sand based field*', legt Martien van Aalst, calculator en projectbegeleider van AW Groep uit. Het veld ligt op het oude maaiveld van klei, gewoon boerenland. Het ligt op min 3,80 NAP. De veldopbouw bedraagt 40 centimeter: 10 centimeter is 500 mu-zand. In die laag bevindt zich de drainage. Om de twee meter ligt een drainagestreng. De drainage in het veld is 35 meter lang. Op de 10 centimeter dikke laag 500 mu-zand ligt 30 centimeter zogeheten 'rootzone-mix', bestaande uit 33 procent M3D-zand en 7 procent compost. Verder bevat het veld gravel met opvulling van normaal M3D-zand en een toplaag van 10 centimeter gravel.

Veldopbouw

Een honkbalveld bestaat uit een werpheuvel van 5,5 meter doorsnee en 25,4 centimeter oftewel 10 inch hoog, een binnenveld en een thuisplaat. In Nederland wordt hiervoor doorgaans gravel toegepast. De werpheuvel bij de Vaessen Pioniers is gemaakt van ongebakken kleisteen. Deze wordt keihard als het droog weer is en behoudt lang zijn vorm. De berekening is zodanig afgesteld dat er geen vocht op de klei terecht komt. Men speelt dus als het ware op een soort beton. 'De werpheuvel en de thuisplaat zijn exact hetzelfde als die bij de Yankees', vertelt Van Aalst, om aan te geven wat voor kwaliteit er ligt. 'De klei wordt gedolven in Slippery Rock in de Amerikaanse staat Pennsylvania en hebben we met een zeecontainer hierheen gehaald. Op de klei ligt een zogeheten *conditioner*; dat is een los granulaatachtig materiaal waar de spelers op glijden. Ook deze infill hebben we laten overvaren uit Amerika. Wat er precies in zit, is voor het grootste deel geheime receptuur. De kleiblokken zijn zowel bij de thuisplaat als de werpheuvel afgewerkt met iets grovere klei. Deze grovere klei vormt de basis van het binnenveld. De *warning track*, een waarschuwingszone rond het veld, bestaat uit een lava halfverharding, die maximaal draineert en de gewenste kleur heeft voor televisieopnames.

Het gras is de veldbeemdsoort Kentucky Blue Grass, in drie variëteiten. Het SV8 dat op sport-

velden in Nederland gangbaar is, geeft bij contact vocht af, waardoor de bal wegslipt. Deze eigenschap heeft Kentucky Blue Grass niet. Daarnaast is Kentucky Blue Grass visueel een stuk mooier voor televisiebeelden. Dat is een absolute eis voor de uitzending van de internationale topwedstrijden.'

Veldonderhoud

'Het onderhoud van zo'n kwaliteitsveld is andere koek dan wij in Nederland gewend zijn', weet Van Aalst. 'Daarom staat er continu een groundsmen van de Brickman Group op het onderhoud. De dienstdoende Amerikaanse groundsmen werkt samen met de onderhoudsmensen van de gemeente en twee van ons als AW Groep. Een daarvan is greenkeeper, de andere is een halfverharding- en grasspecialist. Dagelijks lopen er in totaal drie tot vier man op het honkbalveld. Zij snijden de kanten, vullen het binnenmateriaal aan, bewateren droge stukken en vervangen stukken gras. Het binnenveld wordt als een groen onderhouden. Maaien gebeurt bijna dagelijks. Dat doen wij samen met Hoek Hoveniers.' Volgens Van Aalst wordt het veld na iedere wedstrijd opnieuw geprofileerd. 'De heuvels drogen uit. We voegen na een wedstrijd of training extra vocht toe, waarna we met een kleine handfrees de bovenste laag van de heuvels modelleren, kleine hoeveelheden zand toevoegen en eventueel met een trilplaatje aftrillen. Met een conditioner, een soort grit, worden de heuvels tot slot afge-

werkt. Ook houden we het vocht op peil door een zeil over de heuvels te spannen.'

De berekening is zeer verfijnd, zodat hij optimaal vernevelt. Ook staan er meer sproeiers op het veld, waardoor de sproeikoppen dichter op elkaar staan. De andere twee honkbalvelden die AW Groep heeft aangelegd voor de Pioniers worden onderhouden door de gemeente en vallen in het onderhoudsbestek. Daar is AW Groep vooralsnog niet bij betrokken.

De groundsmen uit Amerika lijken wel popsterren: ze vliegen het hele jaar de wereld rond om 'hun' honkbalvelden aan te leggen en te onderhouden. Ze worden onthaald als absolute experts. De groundsmen die hier momenteel op het honkbalveld rondloopt, kwam regelrecht uit Parijs. Na zijn werk in Nederland vliegt hij door naar Panama. Dit jaar is hij nog maar anderhalve week thuis geweest.

Bij een speelschema van dagelijks een wedstrijd van vier uur kost het twintig tot dertig uur om het veld terug te brengen tot het internationale topniveau. Net als bij golfbanen heeft de gemeente Haarlemmermeer vlakbij het veld een *nursery* waar de Kentucky Blue Grass-zoden worden gekweekt. De *nursery* heeft een oppervlakte van 300 vierkante meter. Van Aalst: 'De Amerikaanse groundsmen geeft aan hoe groot het te vervangen stuk grasmat is en wij snijden dat uit. Op deze manier hebben we altijd gras beschikbaar en houden we ultieme grip op de herbezoding.'

Van Aalst zegt het niet met zoveel woorden, maar Fieldmanager begrijpt dat de Amerikaanse heren niet graag het achterste van hun tong laten zien als het op kennisdeling aankomt. Ook hier geldt dat kennis macht betekent en natuurlijk vooral *business*.

Een beetje van Amerika, een beetje van onszelf

Het Nederlandse bouwteam nam niet alle Amerikaanse kennis voor zoete koek aan. De Amerikanen wilden aanvankelijk het veld aanleggen op een grindpakket. Volgens hen zou dit de allerbeste manier zijn om water door te laten. Dat betwijfelde het projectteam in Nederland: een dergelijke grove samenstelling is moeilijk vlak te houden. Dat blijft vaak rollen. Van Aalst: 'We hebben zand uit Nederland, M3D-zand met Rag-compost, laten testen in het lab en dit kwam als beste uit de bus. Daarom is ons veld nu gebouwd op een zandpakket.' De Amerikanen mogen over de hele wereld velden aanleggen, zij heb-

Martien van Aalst (uiterst rechts) samen met andere leden van het bouwteam.

Onderhoud: de Amerikaanse groundsman zetten richtlijnen uit, de gemeente en AW Groep voeren uit.

ben in ons kikkerlandje dus ook wat bijgeleerd. 'Daar stonden ze open voor', concludeert Van Aalst tevreden. 'Maar ook logisch: wij hebben in Nederland een uitstekende kennis op het gebied van veldopbouw en cultuurtechniek. We onderschatten onszelf daar vaak in, maar Nederlanders lopen cultuurtechnisch ver vooruit op de rest van de wereld.'

Testen

De internationale topeisen waren dusdanig streng, dat er per gestorte 400 ton materiaal een kuub zand naar de Verenigde Staten gestuurd diende te worden om de samenstelling te laten testen in een lab. Er werd getest op fractiegrootte van de materialen, op *bridgen* (de overdracht van water van de ene naar de andere grondlaag), algemene waterdoorlaatbaarheid en noem maar op. 'Dat stond in de praktijk gelijk aan twee of drie emmers per dag', vertelt Van Aalst. 'We hadden een weeginstallatie op de locatie staan die tot op 10 kilo nauwkeurig kan wegen. We hadden het erg druk met het homogeniseren van het materiaal, het rollen, walsen, opnieuw zeven enzovoort. Het zand kwam uit de Westerschelde, dus zaten er af en toe kleine stukjes schelp in, fracties van zo'n 2 millimeter. Dat werd niet geaccepteerd, dus moesten we het materiaal telkens opnieuw mengen. Tegelijkertijd moesten we onze dagproductie draaien en concurrerend werken, dus deze klus was een hele uitdaging. Toch hebben we aan de vraag kunnen voldoen.'

Alle partijen die bij dit werk betrokken waren, ook graszaadleverancier Limagrain, toonden veel flexibiliteit en kennis.'

Lampen

Voor de verlichting heeft de AW Groep alle fundaties gemaakt, bestaande uit betonnen kolommen. De masten links en rechts van het veld zijn 40 meter hoog. 'Normaal gesproken zijn masten 30 meter hoog en staan lampen naar boven gericht, maar de eisen waren nu zodanig dat de lampen naar beneden gericht moesten worden', legt Van Aalst uit. De andere masten, aan de rand van het veld, zijn wel 30 meter hoog. De verlichting kan in zowel trainings- als wedstrijdstand geschakeld worden.

De verlichting is geïnstalleerd volgens een Amerikaanse werkmethode. Van Aalst geeft grif de voordelen daarvan toe. 'De lampen worden redelijk vlot op een houder gedraaid, al geheel volgens een lichtberekening, en daarna meteen bevestigd. De lichtberekening is gebaseerd op de vraag hoe de verschillende lampen afzonderlijk afgesteld dienen te zijn, willen zij de gewenste lichtspreiding geven. Voor de lichtberekening zit op elke armatuur een gradenmeter. Op de thuisplaat van het veld zit een laserontvanger bevestigd en in de lamp zit een laser. De lichtverdeling is van tevoren zodanig ingesteld, dat alle lampen goed staan op het moment dat de laser met de ontvanger in contact staat.'

Allereerst hijst een telekran de mast rechtop. Met een spanband wordt de lichtmast in de juiste richting getrokken, tot op het punt dat het lasersignaal bij de thuisplaat aankomt. Pas dan laat men de mast zakken over een betonnen voet. Die voet is een conisch profiel, waardoor de mast na twee meter muurvast komt te staan. Van Aalst: 'Al met al scheelt het aanbrengen van de masten op deze manier veel werk, namelijk het afstellen van alle lampen vanuit de hoogwerker. Nu is de belichtingsklus binnen drie of vier dagen geklaard.'

Slagtunnels zijn pareltjes

De slag tunnels zijn voor het eerst zo luxe aangelegd in Nederland. De locatie van de slag tunnels is, volgens Amerikaanse stijl, langs het buitenveldhekwerk. In Nederland is het traditie om ze ook links en rechts van het veld aan te leggen. Ze ogen als zeldzame parels. Ze zijn erg groot en zijn aan de binnenkant met kunstgras bedekt. Een slag tunnel bestaat uit twee delen, een open gedeelte om de worp op te oefenen en een gedeelte dat is overdekt met een dakje, waar spelers hun slag kunnen oefenen. Het worp gedeelte is gemaakt van Amerikaanse klei. Het overdekte gedeelte bevat een netbespanning aan de binnenkant, zodat de wanden niet te raken zijn, en herbergt een ballenschietmachine. De ledverlichting is dimbaar en van de hoogste kwaliteit in verband met televisieopnames. Ook hangen er in het overdekte gedeelte televisieschermen waarop je je worp, of een wedstrijd, terug kunt zien. 'NOC*NSF stond erop dat aan deze eisen werd voldaan', aldus Van Aalst. De gemeente Haarlemmermeer, die ervoor kiest om niet in de publiciteit te treden zolang de internationale topwedstrijden nog niet officieel aan haar en de gemeente Amsterdam zijn toegewezen, wacht met ingehouden adem of ze verkozen wordt. Het is in elk geval duidelijk hoe groot de belangen zijn rond dit honkbalveld.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-4815